การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ
อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้ หรือการรับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร

ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คือ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๔. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

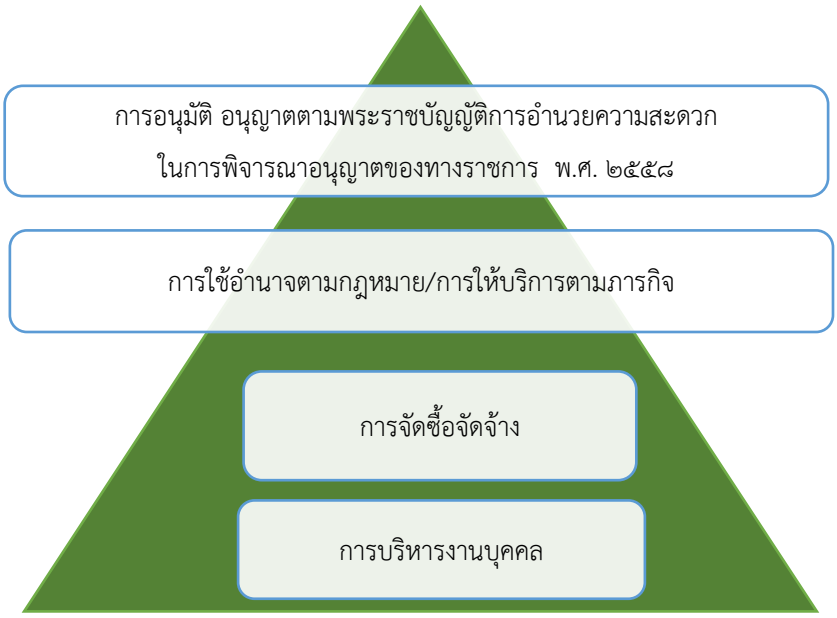
แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตของการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

๕. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๔	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๓	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี
๒	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๑	ต่ำ	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๔	สูงมาก	มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงาน อย่างรุนแรง
๓	สูง	มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงาน อย่างรุนแรง
๒	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงาน ไม่รุนแรง
๑	ต่ำ	มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

<u>เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)</u>

พิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับ	โอกาสที่เกิด	ช่วงคะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๓ – ๑๖ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับสูง	๙ – ๑๒ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๕ – ๘ คะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑ – ๔ คะแนน

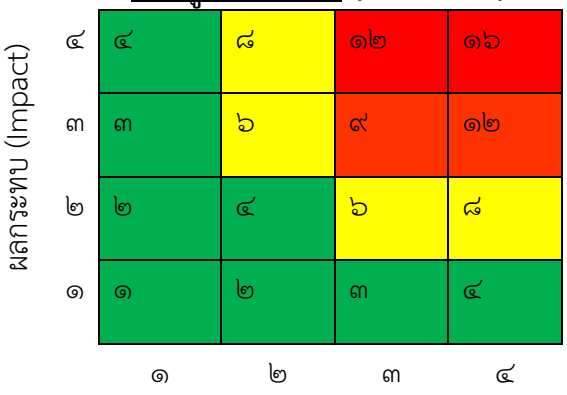
ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยงที่ได้จากการพิจารณา จัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบที่เกิดขึ้น และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ โดยที่

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ **x** ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสี สัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก	๑๓ – ๑๖ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง	๑๓ – ๑๖ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง	๕ – ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ	๑ – ๔ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

<u>แผนภูมิความเสี่ยง</u> (Risk Score)

การประเมินความเสี่ยง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้ หรือการรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการ /มาตรการ ในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบนเพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติง่ายและรวดเร็วขึ้น หรือยกเว้นการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย	๑	๑	ความเสี่ยงสีเขียว ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑. ประกาศนโยบาย No Gift Policy ๒. จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมาย เผยแพร่ ณ จุดให้บริการ ๓. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอขั้นตอน และระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอปิดประกาศคู่มือสำหรับประชาชน ไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอและเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ	สำนักปลัด กองช่าง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการ /มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑. เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ ในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงาน หรือโครงการ ๒. การรับของขวัญจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์จากองค์กร ๓. เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการลัดคิวเข้ารับบริการและอำนวยความสะดวก ๔. เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบน เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับประเมินภาษีให้เสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง	๒ ๓ ๓ ๒	๓ ๒ ๒ ๓	ความเสี่ยงสีเหลือง ระดับปานกลาง	มาตรการป้องกันการรับสินบน ๑. จัดทำประกาศ มาตรการป้องกันการเรียกรับสินบน ๒. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๓. เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผลในการจัดทำโครงการ ๔. ผู้บริหาร ติดตามผลการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง ๕. ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม / หลักธรรมาภิบาล ๖. หากมีสถานการณ์การให้ของขวัญ ควรปฏิเสธการรับของขวัญ ของกำนัล โดยอธิบายว่าเป็นการขัดต่อกฎหมาย นโยบายของรัฐ ๗. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัดในกรณีที่ตรวจสอบพบว่า มีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้รับบริการ	ทุกส่วนงาน

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการ /มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. จัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตาม TOR ๒. เอื้อประโยชน์โดยการเป็นคู่ค้าหรือคู่สัญญากับกิจการของญาติหรือพวกพ้อง ๓. รับสินน้ำใจ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดกับบริษัทหรือผู้ที่จะมาเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนด TOR	๔ ๔ ๔	๒ ๒ ๒	ความเสี่ยงสีเหลือง ระดับปานกลาง	มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง ๑. อบรมให้ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้แก่คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุประจำปี ๒. อบรมความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ๓. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๔. ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน ๕.รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างต่อผู้บริหาร ๖. ประกาศนโยบาย No Gift Policy	กองคลัง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการ /มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๔	การบริหารงานบุคคล	๑. การเรียกรับเงิน เพื่อรับพนักงานจ้าง เข้าทำงาน หรือพนักงานส่วนตำบล โอนย้ายเข้าทำงาน ๒. การรับของขวัญจากบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์จากองค์กร ๓. ใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน	๔ ๔ ๔	๒ ๒ ๒	ความเสี่ยงสีเหลือง ระดับปานกลาง	๑. จัดทำประกาศ มาตรการป้องกันการเรียกรับสินบน No Gift Policy ๒. จัดทำแนวทาง หรือคู่มือในการสรรหาคัดเลือก เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้เหมาะสมกับตำแหน่ง ๓. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรและเจ้าหน้าที่ ๔. มีมาตรการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นตำแหน่ง และการประเมินผลปฏิบัติราชการ ๕. ปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งในในการปฏิบัติงาน ๖. มาตรการแสดงเจตนารมณ์ในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร	ทุกส่วนงาน

****